

Praktisk Europaprocess vårterminen 2024, JU398A

I och med att administrationen av Praktisk europaprocess (PEP) och den nordiska rättegångstävlingen om de mänskliga rättigheterna skildes åt för att anpassa kursen till det format och de examinationskrav som gäller för en specialkurs, påbörjades 2022 ett utvecklingsarbete. Eftersom det praktiska momentet består i att skriva en partsinlaga och träning i att plädera inför domstol, har utvecklingsarbetet främst bestått i att införliva dessa moment i lärandeaktiviteterna på kursen. Eftersom det måste vara möjligt att gå kursen utan att delta i den nordiska rättegångstävlingen får studenter som inte deltar i den nordiska rättegångstävlingen således motsvarande praktisk träning vid SU.

Våren 2024 tävlade 18 studenter på kursen för någon av de tre Stockholmsklubbarna i den nordiska rättegångstävlingen, och åtta studenter gick kursen utan att delta i tävlingen. Samtliga studenter författade inlagor baserade på det händelseförlopp som användes i den nordiska rättegångstävlingen. Studenterna som inte deltog i tävlingen hade ett rättegångsspel i rättegångssalen på SU som motsvarade den nordiska rättegångstävlingen. Studenterna som deltog i tävlingen mötte lag från nordens fem länder och pläderade inför ländernas främsta domare i Svea hovrätt och i Högsta domstolen. I mitten av juni 2025 går den nordiska rättegångstävlingen av stapeln i Oslo, Norge.

Naturligtvis utgör teoretiska studier i Europakonventionssystemet en central del av kursen. Eftersom arbetet med händelseförloppet och färdighetsträningen är i fokus tyckte dock två-tre studenter att föreläsningarna och seminarierna på kursen var överflödiga. För att kunna få universitetspoäng uppställs dock krav på akademisk träning. Vissa studenter uppskattar också möjligheten att få en djupare förståelse för konventionssystemet. Vi avser dock att skraddarsy schemat ytterligare för att underlätta lärandeprocessen.

Kursen examinerades genom en hemtenta som baserades dels på förståelse av konventionssystemet, och dels på frågeställningar som var centrala i årets händelseförlopp. Överlag verkar denna examinationsform tas emot väl av studentgrupperna. Vidare examinerades kursen genom en bedömning av studentens plädering. För de studenterna som inte deltog i tävlingen utgjorde rättegångsspelet i rättegångssalen PÅ SU även en muntlig examination. För de studenter som deltog i rättegångsspelet utgjorde lagens genrep en muntlig examination. Vi avser att harmonisera detta examinationsmoment ytterligare genom en särskild pläderingsdag VT25.

PEP ger studenterna en unik träning i det praktiska arbetet som jurist i ett mål inför Europadomstolen. Kunskaperna förbereder studenten för att även kunna utveckla en argumentation baserad på mänskliga rättigheter inför nationella domstolar och myndigheter. I synnerhet de som deltar i rättegångstävlingen får en direkt kontakt med advokatbyråer och människorättsjurister. Under tävlingsdagarna pläderar lagen inför domare från de nordiska ländernas högsta domstolar och från Europadomstolen. Visst är kraven höga, men om du frågar en student som deltagit i tävlingen får du ett positivt svar!

När det gäller det fåtal kursvärderingar som inlämnades våren 2024 var omdömet blandat. Förmodligen är en bidragande orsak till att det ofta är få studenter som lämnar in kursvärderingar, att den nordiska rättegångstävlingens avslutande pläderingar ligger i juni efter kursens avslutning. Om det har gått bra i tävlingen är få motiverade att efter upplevelsen och i sommarvärmen sätta sig och skriva en kursrapport. I praktiken har kursrapporten blivit ett sätt för några få studenter att framföra kritik mot något moment på kursen. Vi arbetar med att hitta ett sätt att få in fler kursrapporter, ja helst från alla kursdeltagare.

Se bilagd kursrapport.

Claes Granmar

Vi har en tydligare uppdelning av teoretiska och praktiska moment på kursen. Vidare har vi en väl strukturerad Athena sida. Tävlingsens amanuens och kursadministratören har utarbetat en tydligare ansvarsfördelning och bättre rutiner. Vi har lagt in ett lärandemoment i retorik för alla kursdeltagare som en lärare vid den pedagogiska institutionen ansvarar för. Vi har anpassat föreläsningarna och seminarierna bättre till händelseförloppet för att göra sambandet mellan de teoretiska och praktisk lärandeaktiviteterna ännu mer tydliga.

Att känna på hur det är att arbeta som ombud för en klient eller för staten är mycket uppskattat bland studenterna. Trots skrivningar i styrdokument om ökade praktiska och internationella inslag på juristutbildningen är PEP den enda kursen på juristprogrammet där studenterna faktiskt får erfarenhet av praktiskt arbete med internationella rättskällor. För de studenter som deltar i den nordiska rättegångstävlingen är det skarpt läge då laget pläderar inför nordens främsta domare och domar i Europadomstolen. Få yrkesverksamma jurister får denna möjlighet. Kursen styrkor är alltså uppenbara. För att förstå upplevelsen av att delta i den nordiska rättegångstävlingen och möjligheterna som tävlingen ger, hänvisas till samtal med kursdeltagare.

Kursens svagheter har hittills varit den oklarhet som följer av att vissa studenter deltar i en nordisk tävling medan andra studenter endast läser kursen vid SU. Administrationen har brottats med att lösa oklarheterna som uppkommit och det har varit en brant lärandekurva. I en kursrapport uttrycker studenten att det var svårt att se sambandet mellan de teoretiska delarna (föreläsningar och seminarier) och de praktiska momenten som bygger på händelseförloppet. Tyvärr var antalet kursvärderingar för få för att ge ett statistiskt underlag för förbättringsåtgärder. Alla som går kursen har samma lärandeaktiviteter och det är viktigt att varje deltagare känner sig delaktiga och tillfreds med sin insats. Vi arbetar med att lärandet är i fokus oavsett deltagande i tävlingsmomentet.

Som lärare är det stort att se hur studenter utvecklar teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter i så hög grad. Med hjälp av ledande människorättsjurister blir studenten på bara tio veckor en expert på Europakonventionssystemet. Eftersom kursen genomförs i tävlingsform och i nära samarbetet med praktiserande människorättsexperten skapas ett stort engagemang. Lärandeformatet har visat sig vara mycket lyckat.